

Parlamentul Republicii Moldova

RAPORT

**privind transparența în procesul decizional în cadrul
Parlamentului Republicii Moldova pentru anul 2020**

Martie 2021

CUPRINS

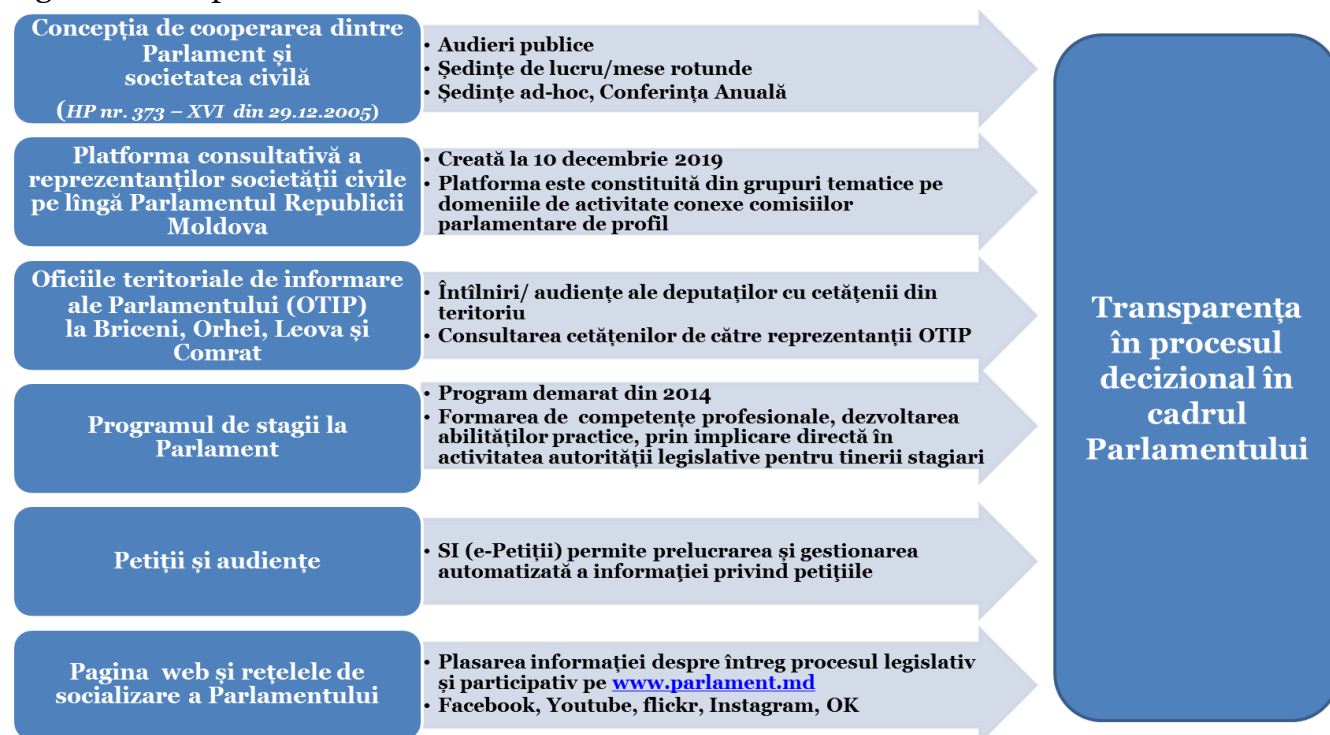
1. INTRODUCERE	2
2. PROCESUL LEGISLATIV: CIFRE, STATISTICI, BILANȚ.....	3
3. COOPERAREA DINTRE PARLAMENT ȘI SOCIETATEA CIVILĂ.....	4
3.1. Mecanisme de cooperare cu societatea civilă.....	5
3.1. Numărul contribuțiilor pe acte legislative recepționate de către comisiile permanente în anul 2020.....	5
3.2. Asimilarea contribuțiilor OSC de către comisiile permanente	8
4. ACTIVITATEA OFICIILOR TERITORIALE DE INFORMARE ALE PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA.....	17
5. ACȚIUNI DE DESCHIDERE PARLAMENTARĂ	18
5.1. Informarea publicului larg și a mass-mediei cu privire la activitatea Parlamentului și a Secretariatului Parlamentului	18
5.2. Campanii de informare și sensibilizare	19
6. PROGRAMUL DE STAGII LA PARLAMENT.....	21
7. PETIȚII ȘI AUDIENȚE.....	22
8. PAGINA WEB A LEGISLATIVULUI	22
8.1 Mediatizare	23

1. INTRODUCERE

În vederea respectării prevederilor **Legii nr.239 -XVI din 13.11.2008** privind transparența în procesul decizional, a **Hotărârii Guvernului nr.96 din 16.02.2010** cu privire la acțiunile de implementare a legii sus menționate, și în scopul informării societății despre activitatea Legislativului și implicării sectorului asociativ în actul de guvernare, Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova monitorizează aceste procese pe parcursul anului și elaborează Raportul privind transparența în procesul decizional¹.

Principiul transparenței în procesul decizional presupune asigurarea accesului cetățenilor la documentele aflate în gestiunea forumului legislativ, precum și la consultarea acestora cu privire la adoptarea anumitor acte și reglementări. Transparența, în sens larg, se referă la accesul liber la informație de orice fel, la posibilitatea de a participa sub orice formă și presupune disponibilitatea de a pune la dispoziția publicului informații relevante și la timp cu privire la activitățile desfășurate de guvernare.

Ținem să menționăm că, în pofida faptului că anul 2020 a fost un an cu provocări fără precedent pentru țara noastră și întreaga omenire în contextul declanșării pandemiei COVID-19, Parlamentul Republicii Moldova și-a continuat neîntrerupt activitățile sale, asigurând pe deplin funcția sa legislativă, dar și respectând principiile de transparență decizională. Acest lucru este confirmat inclusiv și prin numărul în creștere a contribuțiilor societății civile, comparativ cu ultimii ani, deopotrivă cu numărul mai mare de acte legislative adoptate.

2. PROCESUL LEGISLATIV: CIFRE, STATISTICI, BILANȚ

Indicatorii		Numărul	Comentarii		
Procesul legislativ în Parlamentul Republicii Moldova					
TOTAL – 259 acte legislative adoptate	Legi – 210	Conform art. 72 alin. (1) din Constituție	Legi constituționale	–	
			Legi organice	209	
			Legi ordinare	1	
		dintre care:			
		Legi-cadru			28
		Legi pentru modificare și completare			148
	Legi pentru ratificări			34	
	Hotărâri – 49	Hotărâri-cadru			16
		Hotărâri de modificare și completare			23
		Hotărâri de numire/eliberare			10
Acte aprobate în prima lectură				211	
Indicatorii		Numărul	Comentarii		
Numărul proiectelor de decizii adoptate, care au fost plasate pe site-ul www.parlament.md		259			
Numărul deciziilor adoptate în regim de urgență fără consultare sau care nu cad sub prevederile Legii nr. 239-XVI din 13.11.2008 și Hotărârii Guvernului nr. 96 din 16.02.2010		-			
Numărul întrunirilor consultative (audieri publice, dezbateri, ședințe ale grupurilor de lucru etc.) desfășurate pe parcursul anului		41	18 – evenimente publice sub formă de audieri și dezbateri 12 - ședințe de lucru 1 – conferințe internaționale/forumuri/vizite de studiu		

Numărul recomandărilor recepționate din partea societății civile pe marginea proiectelor de acte legislative	59	În acord cu prevederile Concepției privind cooperarea dintre Parlament și societatea civilă aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.373 -XVI din 29 decembrie 2005, comisiile permanente sunt responsabile de ținerea registrelor contribuțiilor recepționate din partea societății civile.
Numărul recomandărilor parvenite de la societatea civilă și incluse în proiectele de acte legislative	37	Contribuții luate în considerație - 20 Contribuții luate în considerații parțial - 17
Contestații / sancțiuni²		
Numărul cazurilor în care acțiunile sau deciziile autorității administrației publice centrale au fost contestate pentru nerespectarea Legii nr. 239 XVI din 13.11.2008: - în organul ierarhic superior - în instanță de judecată	0	
Numărul sancțiunilor aplicate pentru încălcarea Legii nr. 239-XVI din 13.11.2008	0	

3. COOPERAREA DINTRE PARLAMENT ȘI SOCIETATEA CIVILĂ

Parlamentul Republicii Moldova și-a asumat angajamentul față de principiul transparenței, susținerii și implicării societății civile în procesul decizional prin adoptarea Concepției privind cooperarea dintre societatea civilă, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 373 – XVI din 29 decembrie 2005, Legea privind transparența în procesul decizional nr. 239-XVI din 13.11.2008, Strategia de dezvoltare a Societății civile pentru 2018-2020 și Planul de acțiuni pentru implementarea acesteia, etc.

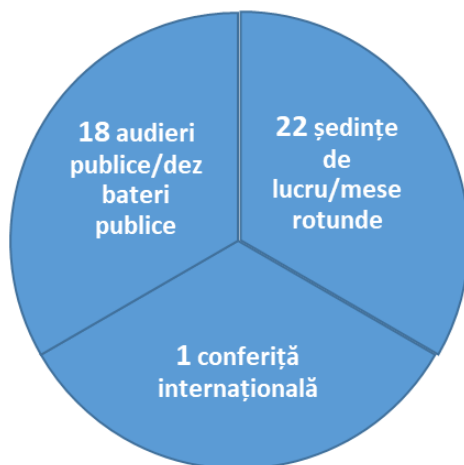
Reprezentanții societății civile, participante la procesul legislativ, oferă expertiză pe diverse domenii legislative. Astfel, putem observa din informația și tabelele de mai jos, că unele contribuții au fost luate în considerație în întregime, altele parțial sau sunt în proces de examinare. Indiferent de statutul acestor contribuții, comisiile permanente reiterează importanța implicării societății civile în administrarea proceselor publice. De-asemenea,

Parlamentul Republicii Moldova manifestă în continuare deschidere pentru a facilita un dialog constructiv în acest sens.

3.1. Mecanisme de cooperare cu societatea civilă

În conformitate cu prevederile Concepției de cooperare dintre Parlamentul Republicii Moldova și societatea civilă, Legislativul implementează diferite mecanisme de cooperare cu sectorul asociativ și de consultare a proiectelor de acte legislative. Astfel, prin intermediul comisiilor permanente este asigurat accesul societății civile la ședințele de lucru și audierile publice organizate de acestea.

În acest context, în anul 2020 au avut loc **18 audieri și dezbateri publice** inițiate de către comisiile permanente și deputați, **22 ședințe de lucru/mese rotunde și ateliere** cu consultarea ONG-urilor pe marginea diferitor probleme de interes public și **1 conferință internațională**

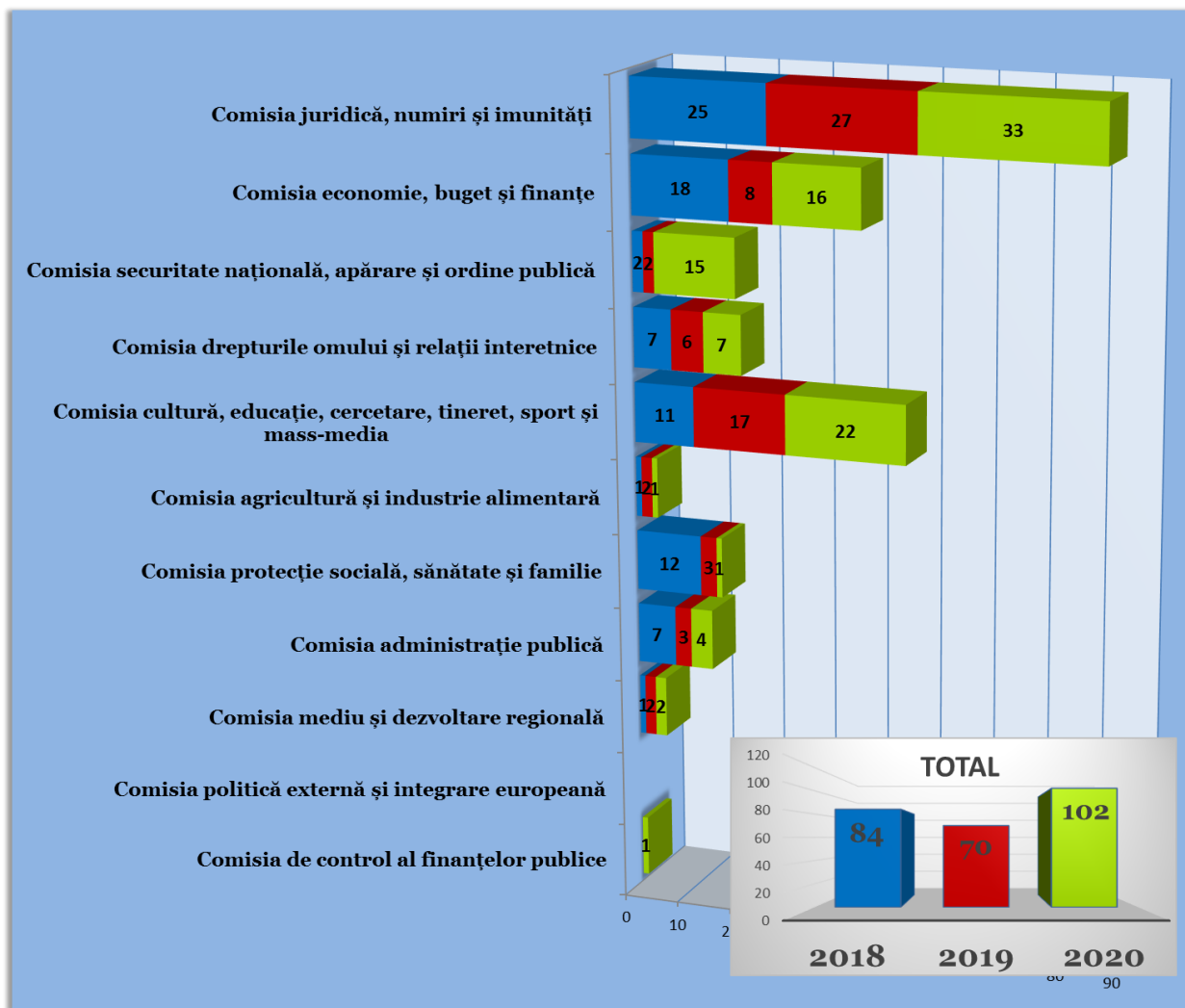
3.2. Numărul contribuțiilor pe acte legislative recepționate de către comisiile permanente în anul 2020

Parlamentul asigură prin intermediul comisiilor permanente accesul societății civile la ședințele acestora și la dezbaterile publice organizate. ONG-urile, participante la procesul legislativ, oferă expertiză pe diverse domenii legislative. Unele contribuții au fost luate în considerație în întregime, altele parțial sau sunt în proces de examinare. Indiferent de statutul acestor contribuții, este important faptul că Parlamentul Republicii Moldova rămâne deschis și transparent în procesul legislativ.

Comisia permanentă	Contribuții recepționate din partea societății civile	Contribuții luate în considerație în întregime	Contribuții luate în considerație parțial	Contribuții neluate în considerație	Contribuții în proces de lucru
Comisia juridică, numiri și imunități	33	4	3	11	15
Comisia economie, buget și finanțe	16	3	5	4	4
Comisia securitate națională, apărare și ordinea publică	15	6	-	3	6
Comisia drepturile omului și relații interetnice	7	-	2	-	5
Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media	22	4	3	6	9
Comisia agricultură și industrie alimentară	1	-	1	-	-
Comisia protecție socială, sănătate și familie	1	1	-	-	-
Comisia administrație publică	4	1	2	-	1
Comisia mediu și dezvoltare regională	2	1	-	-	1
Comisia politică externă și integrare europeană	-	-	-	-	-
Comisia control al finanțelor publice	1	-	1	-	-
TOTAL	102	20	17	24	41

O importanță deosebită o au contribuțiile sectorului asociativ pe marginea proiectelor de acte legislative. Pe acest segment, în anul 2020 **au fost recepționate 102 de contribuții din partea ONG-urilor**, comparativ cu anii 2019 și 2018 când au fost înregistrate 70 și respectiv 84 de contribuții.

Numărul contribuțiilor pe acte legislative recepționate de către comisiile permanente pentru anii 2018 – 2020

În pofida faptului că 2020 a fost un an marcat de pandemia COVID-19, care a impus instituirea în țară a stării de urgență și, respectiv, s-au introdus și restricții de întruniri de orice fel, observăm că numărul contribuțiilor din partea mediului asociativ a crescut considerabil față de anii precedenți. În acest sens, este important de menționat că Parlamentul Republicii Moldova a făcut față acestor provocări și nu a fost periclitat procesul legislativ și cel participativ. Audierile publice și alte evenimente cu participarea

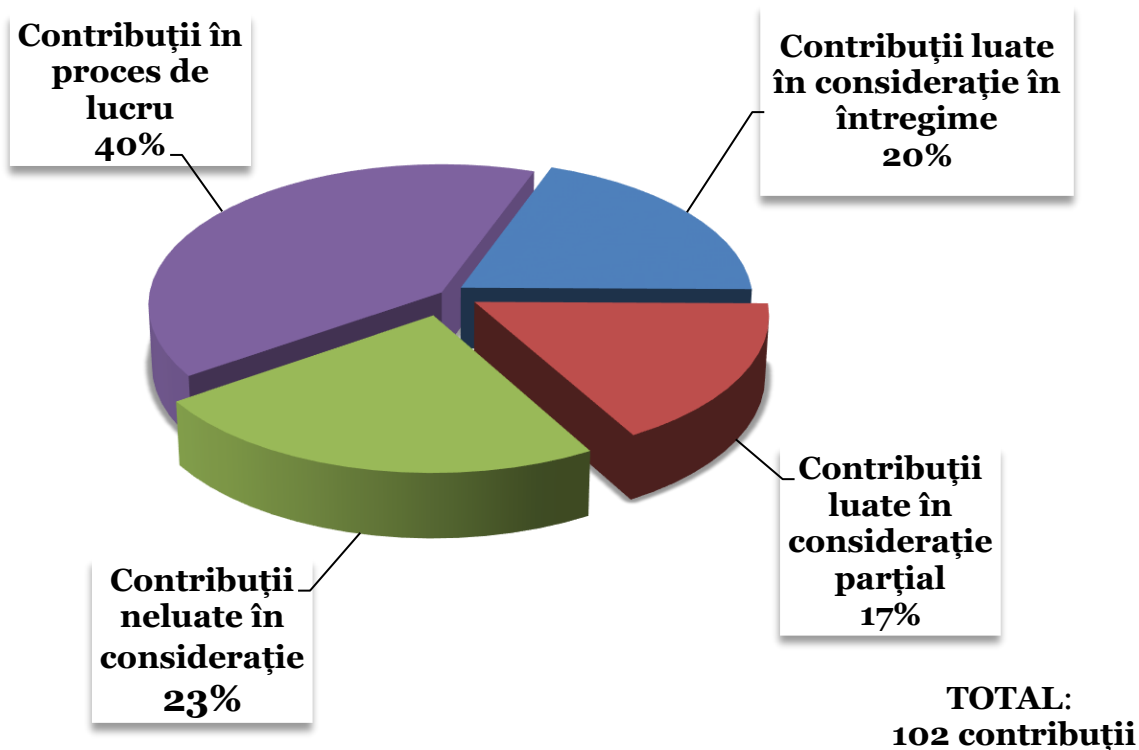

reprezentaților societății civile (mese rotunde, ședințe de lucru, etc.) au avut loc continuu în format online. Numărul redus de contribuții din partea societății civile în 2019 se explică prin faptul că a fost un an electoral. În luna februarie s-au desfășurat alegerile parlamentare, urmate de o criză politică ce a durat aproximativ 3 luni. Aceste evenimente au diminuat esențial activitatea Parlamentului și întreg proces legislativ din anul respectiv, noul for legislativ fiind constituit abia la 8 iunie 2019.

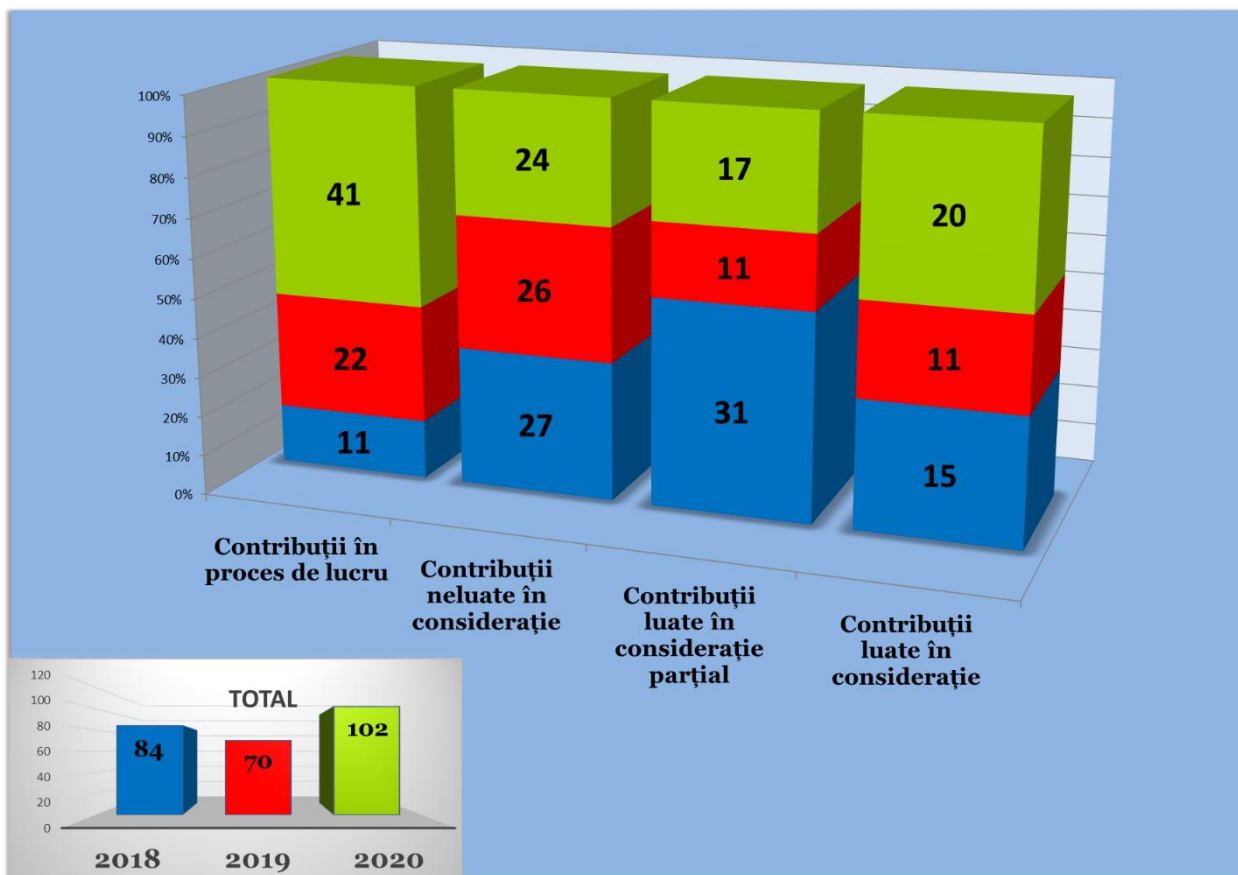
Observăm că în perioada de referință, cele mai multe contribuții au fost recepționate de către *Comisia juridică, numiri și imunități (33)*, urmată de *Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media (22)* și *Comisia economie, buget și finanțe (16)*.

3.1. Asimilarea contribuțiilor OSC de către comisiile permanente

Dacă e să ne referim la asimilarea contribuțiilor OSC pe acte legislative pentru anul 2020, remarcăm o pondere de 37% de contribuții acceptate în întregime și parțial din volumul total al acestora, care, urmare audierilor și dezbaterilor publice, s-au regăsit în amendamentele proiectelor de lege. Alte 40 % de propuneri parvenite din partea societății civile sunt în proces de examinare în cadrul comisiilor permanente. Restul contribuțiilor nu s-au regăsit în proiectele de lege.

Asimilarea contribuțiilor OSC pe acte legislative de către comisiile permanente pentru anii 2018 – 2020

Comisia juridică, numiri și imunități a recepționat un șir de contribuții ce au vizat modificări asupra unor acte legislative de rezonanță precum *Codul electoral* (art.1, 8, 15, 19, 21, 27, 28,29 ș.a.), *Codul Contravențional* (art.52) și *Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova* (art. 80,84). În luna iulie 2020 Comisia a

organizat audieri publice pe marginea modificărilor actelor legislative menționate prin dezbaterile proiectului de Lege 263 din 19.06.2020, unde au participat reprezentanți ai societății civile, precum *Coaliția Civică pentru Alegeri Libere și Corecte*, mediului academic, mass-media, Comisiei Electorale Centrale și altor instituții. Proiectul de lege votat în prima lectură reglementează mai multe aspecte, printre care sancțiuni pentru utilizarea în agitația electorală a discursului bazat pe ură sau instigator la discriminare, pentru implicarea cultelor religioase în campania electorală și pentru încălcarea legislației electorale de către grupurile de inițiativă, concurenții electorali, funcționarii electorali, instituțiile media, precum și anumite aspecte ale activității secțiilor de vot peste hotare, durata zilei de votare, etc. Președintele Comisiei, Vasile BOLEA, a subliniat că *propunerile înaintate în cadrul consultărilor publice, vor fi luate în calcul înainte de adoptarea proiectului în cea de-a doua lectură.*

De asemenea, a fost luată în considerare și propunerea *Șefei Oficiului ONU pentru Drepturile Omului din Moldova*, în cadrul adoptării *proiectului de lege 134 din 17.03.2020*, care reglementează crearea unei subcomisii în cadrul Comisiei juridice, numiri și imunități, care să exercite controlul parlamentar asupra executării hotărârilor, deciziilor Curții Europene a Drepturilor Omului (CtEDO) și hotărârilor Curții Constituționale.

Este de menționat implicarea mediului asociativ în dezbaterile *proiectului 301/2016 privind completarea Codului Penal și a celui Contravențional*. În cadrul audierilor publice care s-au desfășurat în luna martie și-au expus propunerile *Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității*, *Promo-LEX*.

Obligativitatea comercianților să asigure expunerea pe raft a produselor autohtone în proporție de 50%, alături de alte amendamente asupra *Legii comerțului interior și a Codului Contravențional*, au fost dezbătute în cadrul audierilor publice organizate de **Comisia economie, buget și finanțe** în luna februarie, cu participarea *reprezentanților producătorilor autohtoni și ale patronatelor din domeniul comerțului și ale căror contribuții ulterior au fost parțial luate în considerație, iar*

prounerile *Asociației Investitorilor Străini (FIA)* s-au regăsit ulterior integral în amendamentele dezbătute. Este de remarcat interesul sporit și implicarea societății civile pe marginea proiectului de lege nr.476 din 01.12.2020, care viza politica bugetar-fiscală și vamală pentru anul 2021 și prevedea măsuri și instrumente elaborate în vederea realizării prevederilor *Legii bugetului de stat pentru anul 2021*. Astfel, contribuțiile înaintate de mediul asociativ și cel de afaceri, printre care *AmCham Moldova*, *Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova*, *Asociația Invalizilor din Republica Moldova*, *Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM)*, *Balkan Pharmaceuticals SRL*, *Farmaprim SRL*, *Flumed-Farm SRL* au fost luate parțial și unele în întregime în considerație.

Este notabilă intensificarea cooperării **Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică** cu organizațiile non guvernamentale în procesul de dezbateră a proiectelor de legi. Astfel, propunerile *Consiliului Barourilor Europene (CCBE)*, *Baroul din Circumscripția Curții de Apel Chișinău*, *Confederația Națională a Patronatului*

din RM, *Clubul Republican al Oamenilor de Afaceri „Timpul”*, *Asociația importatorilor autorizați de automobile* pe marginea proiectului de lege nr. 28 din 06.02.2020 privind procedura de constatare a încălcărilor în domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a sancțiunilor au fost luate în considerare de către Comisie și s-au regăsit în actele legislative adoptate ulterior.

Asociația Națională a Companiilor din domeniul TIC, *Asociația Patronală „Camera de Comerț Americană din Moldova”*, *Asociația Businessului European* au înaintat propuneri în cadrul dezbaterilor pe marginea examinării proiectului de lege nr.320 din 19.12.2019 pentru modificarea Legii privind protecția datelor cu caracter personal nr. 133 din 08.07.2011, care au fost luate în considerare de către Comisie.

Executarea *Legii nr.5/2006* cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați a constituit subiectul audierilor publice organizate de **Comisia drepturile omului și relații interetnice** în luna martie 2020. Pe lângă rapoartele instituțiilor de stat responsabile de executarea legii menționate, Comisia a luat act și de opiniile

reprezentanților organizațiilor neguvernamentale – *Centrul "Parteneriat pentru Dezvoltare", Platforma pentru egalitate de gen, etc.*

Opiniile *Congresului Autorităților Locale de Moldova (CALM)* și *Asociației Românilor din Basarabia- Foști deținuți politici și Deportați* s-au regăsit în avizul raportului Comisiei în cadrul examinării proiectului pentru modificarea Legii 1225/1992 privind reabilitarea

victimelor represiunilor politice nr.44 din 12.02.2020.

În contextul bunei conlucrări și cooperări cu societatea civilă, Comisia Drepturile omului și relații interetnice a organizat și a participat la un șir de evenimente cu participarea mediului asociativ și academic. În această ordine de idei, menționăm participarea Președintei Comisiei, dna Doina Gherman la conferința internațională *"70 de ani ai CEDO, 25 de ani de la aderarea Republicii Moldova la Consiliul Europei-implementarea standardelor CoE la nivel național"*.

Examinarea problemelor ce țin de dezvoltarea domeniului cinematografiei moldovenești și promovării producției cinematografice autohtone a fost unul din subiectele dezbătute de **Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media** în strânsă colaborare cu mediului asociativ. Încă la începutul anului 2020, Comisia a organizat o ședință de lucru cu participarea cineaștilor și/sau

producătorilor de filme unde au fost identificate problemele din domeniu. Ulterior, urmare a doua runde de audieri publice, *propunerile cineaștilor Vitalie Popov*, de a finanța dezvoltarea filmelor de scurt metraj deopotrivă cu cele de lung metraj, și a lui *Sergiu Cocea*, de a stimula difuzarea a 3% de filme autohtone difuzate de cinematografe, alături de problemele indicate în Raportul de evaluare ex-post de impact a Legii cinematografiei, s-

au regăsit în proiectul de modificare a Legii cinematografilei (*nr. 362 din 12.08.2020*), votat în prima lectură la finele anului 2020.

Totodată, ca și în anii precedenți, Comisia s-a bucurat de o conlucrare activă cu *Consiliul Național al Tineretului din Moldova*. Propunerea Consiliului de "elaborarea a programelor de susținere a tinerilor care nu sunt angajați, educați sau instruiți (NEET)" a fost luată în considerație în proiectul legii nr.361 din 12.08.2020 pentru modificarea Legii cu privire la tineret.

Este de menționat implicarea reprezentanților organizațiilor neguvernamentale pentru apărarea drepturilor omului și/sau de media în procesul de evaluarea ex-post a *Legii 982/2000 privind accesul la informație* efectuată de Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media. Contribuția *Asociației Presei Independente (API)*, *experților IDIS "Viitorul"*, alături de alte 16 contribuții au fost luate în calcul în proiectele de legi pentru modificarea Legii privind accesul la informație și sunt în prezent la diferite etape ale procesului legislativ.

Comisia agricultură și industrie alimentară în sinergie cu **Comisia administrație publică**, a organizat audieri împreună cu reprezentanții întovărășirilor pomicole "Trușeni", "Proiectant", "Bostancea", "Izvoarăș Prim", "Valea Salcîmilor" cu participarea reprezentanților de la Ministerul Economiei și Infrastructurii, Ministerul

Agriculturii și Dezvoltării Regionale, Agenția Relații Funciare și Cadastru, Agenția Servicii Publice, reprezentanți ai APL de nivelul I și II.

Scopul audierii publice a fost efectuarea controlului asupra Legii nr 5/2018 , și anume privind soluționarea problemelor cetățenilor referitoare la construcțiile capitale edificate pe loturi de teren din cadrul întovărășirilor pomicole.

Dialogul de politici cu privire la îngrijirile paliative în Republica Moldova a fost subiectul central al audierilor publice realizate de **Comisia protecție socială, sănătate și familie** cu consultarea reprezentanților serviciilor de îngrijiri paliative din Republica Moldova ce activează în prezent, Avocatul Poporului, Avocatul Copilului, Ministerului Sănătății, muncii și protecției sociale;

Organizației Mondiale a Sănătății, Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, Instituțiilor Medico-Sanitare Publice și Private din Moldova, Fundației Soros din Moldova, Programului PAS, societății civile. Contribuțiile reprezentanților OSC menționați au fost parțial luate în considerație. Scopul Dialogului a fost de a identifica soluțiile optime pentru a acorda un statut distinct și a evidenția importanța serviciilor de îngrijiri paliative, pornind de la importanța acestora pentru pacienții, care nu răspund tratamentului medical și demnitatea umană.

Domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie și cea față de copii rămâne însă a fi tema principală și sensibilă abordată de Comisie.

În acest context, au fost desfășurate mai multe evenimente dedicate acestor subiecte, unde reprezentanții *UN Women, Coaliția Națională ”Viața fără violență în familie”, Consiliul Europei, și alte organizații ale societății civile din domeniu au înaintat propuneri și soluții.*

Unele dintre ele au fost luate în considerare și s-au regăsit în *proiectul de lege 57 din 14.04.2020 pentru modificarea Legii cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie – art.2, 3, 7 ș.a.; Legii cu privire la asistența juridică garantată de stat – art.19, 28; Legii cu privire la probațiune – art.3.*

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) unul din partenerii din mediul asociativ cu care conlucrează **Comisia administrație publică** și care se implică constant în procesul decizional pe segmentul administrației publice.

Astfel, propunerile CALM pe marginea modificărilor la Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, operate prin *proiectul de lege nr. 70 din 24.02.2020*, au fost luate în considerare în întregime la adoptarea legii în lectură finală.

De asemenea, Comisia a organizat o audiere publică cu referire la plafonarea taxelor locale în contextul politicii bugetar-fiscale și vamale pentru anul 2021.

Comisia mediu și dezvoltare regională a desfășurat un șir de audieri publice cu implicarea asociațiilor neguvernamentale de profil "ECO- Tiras", *Centrul Național de Mediu*, "EcoContact", "renașterea Rurală", *Societatea ecologică "BIOTICA"*, CALM, *activistul civic Vadim CEINAC*, dar și a *Asociația Businessului European*.

Printre subiectele abordate în cadrul audierilor publice sunt eficiența utilizării surselor financiare și controlul implementării proiectelor finanțate din Fondul Ecologic Național în perioada anului 2019 – I semestru 2020, mersul implementării Strategiei de aprovizionare cu apă și sanitație (2014 – 2028), administrarea și gospodărirea resurselor Fondului forestier și cinogenetic și amendarea art. 20 din Legea 231/2010 cu privire la comerțul interior cu referire la pungile din plastic foarte subțire.

Este de menționat importanța contribuției AO "Eco – Tiras", în persoana dlui Ilie TROMBIȚCHI, care a fost luată în întregime în considerare în dezbaterile proiectului de lege pentru completarea *Legii privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura nr. 149/2006*. Astfel, proiectul de lege elaborat vine să contribuie la excluderea fenomenului pescuitului ilegal și braconajului

piscicol în obiectivele acvatice naturale de pe teritoriul Republicii Moldova, prin atribuirea dreptului Inspectoratului pentru Protecția Mediului de a verifica documentația persoanelor fizice și juridice privind proveniența peștelui și altor organisme acvatice în caz de transportare sau comercializare și de a aplica amenzi corespunzătoare.

Interacțiunea dintre **Comisia politică externă și integrare europeană** a Parlamentului cu organizațiile societății civile din domeniul politicii externe nu are un caracter sistemic, dar se realizează în măsura interesului manifestat în procesul examinării unor proiecte de lege mai complexe și în cadrul audierilor în Comisie a reprezentanților Guvernului. În acest sens,

Comisia examinează și monitorizează cu atenție pozițiile și propunerile societății civile în raport cu unele subiecte examinate în ședințe, cât și rapoartele alternative ale acestora cu privire la implementarea Acordului de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană.

Totodată, Comisia reiterează deschiderea față de o cooperare transparentă cu reprezentanții societății civile prin promovarea unui mecanism eficient de comunicare și cooperare care poate contribui esențial la eficientizarea procesului legislativ.

La inițiativa Președintelui **Comisiei de control al finanțelor publice**, dl Igor MUNTEANU, la finele anului 2020 au avut loc audieri publice (în format *on-line*) în cadrul căreia au participat *experții Promo-LEX, Ex-Ambasadorul Republicii Moldova în Republica Estonia, precum și un expert în domeniul votului electronic din cadrul Guvernului francez.*

Subiectul evenimentului a ținut de elaborarea unui plan de lucru a grupului consultativ asupra modificării Codului electoral. Invitații au adus argumente asupra celor mai stringente probleme din domeniul de referință, despre necesitatea susținerii propunerii lansate privind modificarea Codului electoral, modificării cadrului normativ existent, precum și despre necesitatea protejării și promovării votului electronic.

Ca urmare a acestei întruniri, a fost elaborat proiectul HP cu privire la constituirea Comisiei speciale pentru elaborarea proiectului de lege nr.464 din 25.11.2020 privind votul alternativ (electronic).

De asemenea, Comisia apreciază implicarea *Comunității energetice* în examinarea *proiectului de lege nr.220 și nr.221 din 04.06.2020* pentru modificarea Legii privind funcționarea Curții de Conturi, Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscal, Legii cu privire la energetică, Legii cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică. *Obiecțiile comune pentru ambele proiecte de lege au fost acceptate parțial.*

4. ACTIVITATEA OFICIILOR TERITORIALE DE INFORMARE ALE PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA³

Pe parcursul anului 2020 au fost organizate **179** de evenimente (sesiuni de informare, concursuri și alte acțiuni de comunicare desfășurate în zona de competență), la care au participat peste **2600** de persoane. La întâlnirile cu deputații, organizate de OTIP-uri, au beneficiat de audiență **1280** de persoane. Au beneficiat de consultanță și asistență (inclusiv privind petiționarea) din partea angajaților OTIP-urilor **1444** de persoane.

Activitățile organizate de către OTIP-uri:
OTIP Leova – evenimente, sesiuni de informare, acțiuni de comunicare (89 de activități, inclusiv 16 on-line);
OTIP Orhei – evenimente, sesiuni de informare, acțiuni de comunicare (32 de activități);
OTIP Edineț – evenimente, sesiuni de informare, acțiuni de comunicare (31 de activități);
OTIP Comrat – evenimente, sesiuni de informare, acțiuni de comunicare (27 de activități).

5. ACȚIUNI DE DESCHIDERE PARLAMENTARĂ⁴

5.1. Informarea publicului larg și a mass-mediei cu privire la activitatea Parlamentului și a Secretariatului Parlamentului

În anul 2020 a fost elaborată *Strategia de comunicare a Parlamentului Republicii Moldova pentru anii 2020–2024*, aprobată de Biroul permanent prin Hotărârea nr. 19/2020, care oferă un cadru conceptual structurat privind instrumentele de comunicare ale autorității legislative. Strategia urmărește edificarea unei imagini instituționale transparente, incluzive, aproape de oameni, care inspiră încredere, informează și stimulează spiritul civil și implicarea oamenilor în procesul decizional.

Multimedia. A fost lansată platforma multimedia, în care sunt integrate toate resursele necesare unei comunicări prompte și eficiente cu mass-media și cu publicul. Platforma poate fi accesată la adresa <https://multimedia.parlament.md>.

Educație civică. Modulul de educație civică educatiecivica.parlament.md a fost creat conform specificațiilor tehnice solicitate și completat cu informație. Acesta urmează a fi definitivat și lansat oficial pe parcursul perioadei următoare.

Podcast. A fost lansat podcastul „Generația Z întreabă” – o inițiativă în cadrul căreia tinerii discută cu deputații despre subiectele care îi interesează. În primul an, la discuții au participat 11 deputați.

Buletine informative. A fost elaborat și editat buletinul informativ „Parlament INFO” pentru anul 2019.

A fost editat lunar *Buletinul intern al Parlamentului*, difuzat în format electronic deputaților și angajaților Secretariatului și publicat pe pagina web multimedia.parlament.md. Publicația reflectă evenimentele majore care au avut loc, proiectele discutate și aprobate în ședințele plenare, vizitele în străinătate și la Parlament, calendarul evenimentelor pentru fiecare lună.

Activitatea Parlamentului Republicii Moldova este reflectată, în formă sintetică, în ziarul „Capital Market”, în temeiul unui parteneriat între Direcția generală comunicare și relații publice a Secretariatului Parlamentului și ziarul respectiv – publicație a Comisiei Naționale a Pieței Financiare. Digestul actelor legislative dezbătute în cadrul comisiilor permanente și adoptate în cadrul ședințelor plenare de deputați este publicat pe paginile ziarului cu o periodicitate lunară, în anul 2020 fiind lansate 12 ediții.

5.2. Campanii de informare și sensibilizare

„Invită-ți foștii colegi de clasă/facultate la o vizită de informare la Parlamentul Republicii Moldova!” Parlamentul a organizat în premieră, la 8 februarie 2020, evenimentul dedicat absolvenților instituțiilor de învățământ (grupuri de la 5 până la 35 de persoane). Programul a inclus un tur ghidat al clădirii Parlamentului, discuții neoficiale cu deputații, o sesiune foto și materiale informative despre Parlament.

Ziua Parlamentului. La 23 mai 2020 s-au împlinit 29 de ani de când Sovietul Suprem al RSSM a fost redenumit în Parlamentul Republicii Moldova. Cu această ocazie, pe paginile oficiale ale legislativului de pe rețelele de socializare au fost lansate tururi virtuale ale clădirii, iar istoria și activitatea acestuia au fost redată în materiale videografice și fotografii.

Consultări publice. Pe platforma Comisiei parlamentare cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media au fost organizate consultări publice pe marginea constatărilor studiului „Bullyngul în rândul adolescenților din Republica Moldova”. La eveniment au participat 200 de persoane, inclusiv reprezentanți ai Parlamentului, ai Guvernului, ai societății civile, ai consiliilor elevilor, precum și părinți și profesori.

Săptămâna deschiderii parlamentare. Mai mulți elevi, studenți și tineri din diferite raioane ale țării au participat la acțiunile organizate de legislativ, prin intermediul Oficiilor Teritoriale de Informare ale Parlamentului (OTIP), în perioada 14–18 septembrie. Totodată, circa **180** de mii de vizitatori unici au urmărit evenimentele on-line lansate de instituție pe conturile oficiale de pe rețelele de socializare.

Campanii de informare on-line. În premieră, Parlamentul Republicii Moldova a organizat un webinar pentru tineri despre activitatea parlamentară și procesul legislativ. Evenimentul se înscrie în șirul de acțiuni de informare în regim on-line lansate de instituție în perioada pandemiei de COVID -19.

Tradițional, de Ziua Internațională a Muzeelor și Noaptea Europeană a acestora, Muzeul Parlamentului Republicii Moldova și-a deschis larg ușile pentru public, în regim on-line, în cadrul unui tur virtual ghidat.

Parlamentul s-a aliniat la Campania „Nedetectabil=Netransmisibil (N=N)”, prilejuită de Ziua Mondială pentru Combaterea HIV/SIDA.

Program inedit de 1 iunie. Parlamentul a desfășurat, pe rețelele de socializare, un program de acțiuni destinate copiilor privind activitatea deputaților.

Tabăra parlamentară on-line. 73 de copii și tineri din diferite raioane ale țării au participat la acest proiect inedit, lansat în premieră de legislativul Republicii Moldova.

Gazda participanților la tabăra „DOR”. Parlamentul a găzduit vizita participanților la Programul guvernamental „Diasporă. Origini. Reveniri” („DOR”), care pentru prima oară s-a desfășurat în regim on-line. La discuția cu deputații și funcționarii din cadrul Secretariatului Parlamentului au participat copii și tineri cu vârsta cuprinsă între 12–17 ani, din diasporă, dar și din țară.

Vacanța de toamnă a elevilor. Parlamentul a desfășurat un program special pentru vacanța de toamnă a elevilor, cu activități de informare și divertisment.

„aLEGE o viață fără violență”. Parlamentul s-a aliniat, și în acest an, Campaniei ONU „16 zile de activism împotriva violenței în bază de gen”. Clădirea Parlamentului a fost iluminată în oranj, iar pe fațada acesteia au fost instalate șase bannere cu îndemnul „aLEGE o viață fără violență”. Femeile deputate au adresat mesaje video de combatere a violenței și de susținere a victimelor.

Jocul intelectual „Cunoaște-ți Parlamentul”. Pentru al treilea an consecutiv, Parlamentul desfășoară jocul intelectual pentru tineri „Cunoaște-ți Parlamentul”. Câștigătoarea ediției anului 2020 este echipa „Meritocrații” de la Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” din orașul Drochia.

Lansarea on-line a sărbătorilor de iarnă. La 14 decembrie a fost dat start sezonului sărbătorilor de iarnă, sute de luminițe fiind aprinse pe bradul instituției și în scuarul din fața clădirii.

Incluziune. Constituția Republicii Moldova devine mai accesibilă copiilor. Parlamentul a lansat versiunea on-line a ediției „Constituția pe înțelesul copiilor”. Documentul a fost elaborat cu ocazia Zilei Constituției Republicii Moldova și este adresat preșcolarilor, elevilor din clasele primare și gimnaziale. Informația, scrisă într-o formă accesibilă copiilor, este completată cu ilustrații colorate și infografice.

Expoziții vernisate în Parlament. O expoziție cu vânzare a mărtișoarelor executate de meșteri populari din diferite regiuni ale țării a fost vernisată în Parlament. În acest mod, legislativul a celebrat una dintre cele mai îndrăgite sărbători ale poporului nostru – Mărțișorul, mesagerul primăverii.

În ajunul Zilei Naționale a Portului Popular, Parlamentul a lansat o expoziție de costume tradiționale. Admiratorii au putut urmări, în regim on-line, turul virtual al celor 16 costume populare oferite de Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală a Moldovei.

Concursuri. Parlamentul a desfășurat, pentru prima dată, concursul on-line de colinde și urături. Fanfara Poliției de Frontieră a devenit câștigătoare la categoria maturi, cu **944** de mii de vizualizări. La categoria copii învingătoare este Victoria Lunga din orașul Lipcani, raionul Briceni, cu **44,8** mii de vizualizări.

Solidaritate. De Crăciun a fost asigurată organizarea unui eveniment caritabil în sprijinul unui azil de bătrâni.

Vizite de informare. Cele **64** de vizite de informare ghidate în incinta Parlamentului Republicii Moldova s-au desfășurat în perioada 1 ianuarie–4 martie 2020. Ulterior, prin hotărârea sa din 11.03.2020, Biroul permanent al Parlamentului a suspendat vizitele de informare până la finele perioadei de raportare. În cadrul celor **64** de tururi au participat circa **1600** de vizitatori, iar deputații au avut circa **30** de întâlniri cu vizitatorii. De asemenea, în perioada de referință au fost organizate mai multe vizite tematice, adaptate profilului vizitatorilor, **6** fiind desfășurate în limba rusă și **2** în limba engleză.

6. PROGRAMUL DE STAGII LA PARLAMENT⁵

Pentru al șaselea an consecutiv Secretariatul Parlamentului a organizează desfășurarea **Programului de stagii** în Parlamentul Republicii Moldova pe perioada sesiunilor ordinare a Parlamentului, oferind candidaților oportunități în aprofundarea cunoștințelor teoretice pe perioada de studii, precum și formarea de competențe profesionale, dezvoltarea abilităților practice, prin implicare directă în activitatea autorității legislative.

Programul de stagii oferă stagiarii oportunitatea aprofundării cunoștințelor teoretice, formării competențelor profesionale și dezvoltării abilităților practice, precum și implicării directe în activitatea autorității legislative și conlucrării cu angajații din subdiviziunile Secretariatului în vederea aplicării cunoștințelor conform specializării obținute în diverse domenii: economie, drept, administrare publică, relații internaționale, etc.

Este de menționat că 2 dintre tinerii care au beneficiat de Programul de stagii la Parlament, au fost ulterior angajați de Secretariatul Parlamentului în baza concursului public de angajare. Unul din ei a activat în calitate de consultant principal în cadrul Direcției comunicare și relații publice, iar altul a câștigat concursul pentru o funcție similară în cadrul Direcției relații externe.

În perioada sesiunii de primăvară 2020, realizarea Programului de stagii la care au aplicat 15 candidați, a fost suspendată în temeiul Hotărârii Parlamentului nr.55 din 17.03.2020 privind declararea stării de urgență pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

7. PETIȚII ȘI AUDIENȚE⁶

SI (e-Petiții) permite prelucrarea și gestionarea automatizată a informației privind petițiile expediate în adresa Parlamentului Republicii Moldova și asigură posibilitatea prestării serviciilor calitative petiționarilor.

Petiții	2019		2020	
	Numărul de petiții	Ponderea în total (%)	Numărul de petiții	Ponderea în total (%)
1. Total petiții, din care:	4355	100	4502	100
Petiții transmise organelor de resort	1966	45,14	1983	44
Petiții examinate în Parlament	2236	51,34	2258	56
2. Din numărul total, petiții examinate de către autoritățile publice, luate la control	635	32	711	35
3. Audiențe	810	18,6	687	15,25

8. PAGINA WEB A LEGISLATIVULUI⁷

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova a asigurat pe parcursul anului de referință plasarea pe pagina oficială a instituției: *a proiectelor de acte legislative și propunerilor legislative parvenite la Parlament; ordinea de zi a ședințelor în plen și a ședințelor comisiilor permanente; anunțurile despre organizarea dezbaterilor, audierilor și consultărilor publice a proiectelor de acte legislative și a propunerilor legislative cu părțile interesate; actele legislative adoptate etc.*

Periodic este actualizată și plasată pe site-ul parlamentului **Lista părților interesate de procesul legislativ**, sistematizată pe domenii de activitate ale Comisiilor parlamentare permanente. Lista este deschisă, astfel încât orice organizație nonguvernamentală interesată de procesul legislativ este în drept să solicite includerea acesteia în comisiile de profil conform specialității organizației. Astfel, în perioada de referință, au fost recepționate și procesate **6 cereri a reprezentanților societății civile** de a fi incluși în lista părților interesate de procesul legislativ

De asemenea, pe pagina web a Parlamentului există modulul **Transparența decizională** care conține informație privind procesul participativ (*rapoarte privind*

transparența în procesul decizional, procese-verbale a diverselor ședințe de lucru cu implicarea reprezentanților societății civile și altele). Pe site-ul www.parlament.md este plasată ordinea de zi a ședințelor plenare unde cetățenii pot urmări în direct desfășurarea ședințelor plenare.

8.1 Mediatizare

Secretariatul Parlamentului a oferit asistență în procesul de comunicare și de informare a publicului privind activitatea parlamentară și procesul legislativ, a gestionat relațiile de comunicare dintre Parlament și instituțiile mass-media, a promovat imaginea instituțională a Parlamentului.

Bilanțul statistic al activităților desfășurate în vederea informării publicului larg despre activitatea parlamentară și procesul legislativ este prezentat în tabelul ce urmează.

Numărul activităților desfășurate în vederea informării publicului

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Comunicate de presă	540	326	326	1 260	1 111	710	1000
Anunțuri de presă	210	243	243	455	200	190	600
Conferințe de presă	200	300	300	166	131	143	417
LIVE				500 ore	511 ore	345 ore	1034 ore
VIDEO				1400 ore	1500 ore	1723 ore	2608 ore

Astfel, pe parcursul anului 2020 au fost elaborate, difuzate către presă și plasate pe pagina web oficială a Parlamentului circa **1000** de comunicate de presă și circa **600** de anunțuri de presă cu referire la agenda parlamentară (plasate pe pagina web oficială și pe rețelele de socializare). Circa **1/3** din textele redactate au fost dedicate activității comisiilor permanente. Au fost elaborate circa **175** de mesaje ale Președintelui Parlamentului cu diverse ocazii, organizate **415** conferințe, briefinguri și declarații de presă ale deputaților și invitaților lor. Declarațiile din sala pentru conferințe de presă au fost transmise în direct pe pagina de Facebook a Parlamentului, în conformitate cu obiectivele *Strategiei de comunicare a Parlamentului Republicii Moldova pentru anii 2020–2024*. Având în vedere situația pandemică, o parte semnificativă a evenimentelor s-a desfășurat în regim on-line. Au fost eliberate acreditări (temporare sau permanente) reprezentanților mass-mediei pentru evenimentele organizate la Parlament, au fost realizate circa **2608** ore de imagini video.

Multimedia și rețelele de socializare. În anul 2020 se constată o dinamică pozitivă a accesării rețelelor de socializare ale Parlamentului de către vizitatori.

Date privind vizibilitatea legislativului pe rețelele de socializare în perioada 2019–2020

	2019	2020
Facebook	35 038 persoane care au apreciat pagina 45 356 urmăritori ai paginii 70 000 media impact pe zi	46 545 (+32,8%) 88 335 (+94,7%) 93 394 (+33,4%)
YouTube	5820 abonați 660 videoclipuri încărcate 1 700 000 vizualizări 206 000(ore) ore de vizualizări	8863 (+52,3%) 772 (+17%) 1 463 327 (-14%) 196 118 (ore) (-4,8%)
Odnoklassniki	623 membri ai grupului	979 (+57,1%)
Twitter	996 abonați	1355 (+36%)
Instagram	2242 abonați	3858 (+72%)
Flickr	2 218 889 vizualizări poze 11109 intrări pe pagina principală 40021 intrări pe pagina de albumuri 39 824 poze 63 urmăritori	3 130 590 (+41%) 24 693 (+122,3%) 55 155 (+37,8%) 47 991 (+20,5%) 78 (+23,8%)
LinkedIn	79 urmăritori	196 (+148%)
Telegram		333 urmăritori
Podcast „Generația Z întreabă”		11 podcasturi dezvoltate

Aceste activități au drept scop de a aduce la masa comună de discuții a tuturor factorilor interesați de activitatea Parlamentului și care își doresc să susțină și să contribuie cu propriile idei și propuneri la eforturile Parlamentului de a fi recunoscut drept un parlament deschis, transparent, responsabil, incluziv și aproape de cetățean.

Referințe:

---

¹ Pentru elaborarea prezentului raport, au fost utilizate informațiile din Raportul privind activitatea Secretariatului Parlamentului pentru anul 2020 și rapoartele privind cooperarea dintre comisiile permanente și societatea civilă pentru perioada 1 ianuarie – 31 decembrie 2020

² Conform informației Direcției Generale Juridice a Secretariatului Parlamentului RM, în perioada anului 2020, nu au existat cazuri în care acțiunile sau activitatea/acțiunile/deciziile Parlamentului RM au fost contestate pentru nerespectarea Legii nr. 239 XVI din 13.11.2008, inclusiv în instanța de judecată. Respectiv nu au fost aplicate sancțiuni la acest capitol

³ Conform Raportului de activitate a Secretariatului Parlamentului 2020

⁴ Conform Raportului de activitate a Secretariatului Parlamentului 2020

⁵ Conform informațiilor oferite de către Direcția Resurse Umane pentru perioada de referință

⁶ Conform Raportului de activitate a Secretariatului Parlamentului 2020

⁷ Conform Raportului de activitate a Secretariatului Parlamentului 2020